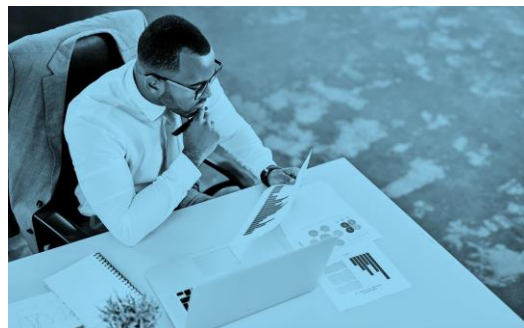
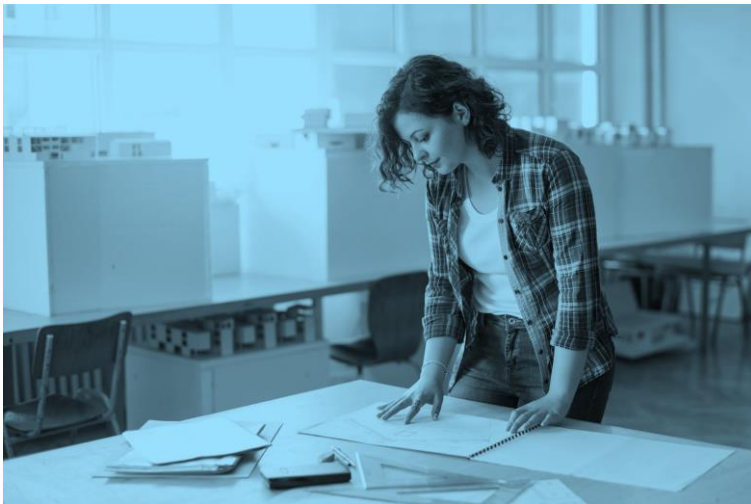

Byråkratibyrden for SMB- bedrifter

Resultater fra spørreundersøkelse blant SMB Norges medlemmer. Beregninger av tidsbruk og tappt verdiskaping ved rapportering.

August 2022 - Endelig utkast

Innhold

INTRODUKSJON.....	3
DEL 1: SAMMENDRAG AV SVARENE FRA UNDERSØKELSEN	4
DEL 2: GJENNOMGANG AV RESULTATER FRA UNDERSØKELSEN	7
VEDLEGG: DYBDEANALYSER AV SVARENE	27
<i>1. Hva svarer de aller minste med under 10 ansatte? .....</i>	<i>27</i>
<i>2. Hvor ulikt svarer bedrifter på Østlandet iff. Vestlandet? .....</i>	<i>30</i>
<i>3. Noen utvalgte hovedtrekk fra åpne besvarelser .....</i>	<i>33</i>

INTRODUKSJON

SMB Norge representerer den største andelen små og mellomstore bedrifter i norsk næringsliv. Mer enn 95 prosent av norske bedrifter har under 20 ansatte. Denne gruppen er selve ryggraden i det lokale næringslivet i hele landet. Gjennom pandemien har vi arbeidet for å forbedre ulike ordninger som understøtter de mindre virksomheters utfordringer med nedstengning, svake markeder og fare for konkurs. Samtidig har vi fått klare innspill fra våre medlemmer om å ta opp utfordringer ved myndigheters pålegg og rapportering.

En typisk situasjon for SMB-bedrifter er at daglig leder selv utfører myndighetspålagt rapportering til NAV, Statistisk sentralbyrå, skatteetaten, Brønnøysund-registeret, HMS og annen miljøsertifisering. I tillegg er det langvarige og komplekse saker ift. kommunen, plan & bygg-etaten og ulike søknadsprosesser. På toppen av dette følger en jungel av ordninger for å skaffe finansiering eller offentlig støtte, som er best tilpasset store bedrifter med egen avdeling for myndighetskontakt.

Denne undersøkelsen er gjennomført hos SMB Norges medlemsmasse med et formål om å avdekke holdninger til offentlig myndigheter, tidsbruk på rapporteringsbyrden og identifisere noen første tiltak til forbedringer. Det kan faktisk være slik at småbedrifter benytter en altfor stor del av sin tid på unødige krav og tvister med rigide myndigheter. SMB Norge vil jobbe for forenklinger og mindre rapportering fremover, og dette er en første overordnet undersøkelse som starter arbeidet med ny innsikt.

Basert på svarene om tidsbruk har vi gjort noen enkle beregninger som illustrerer hvor mye tapt verdiskaping som følger av myndighetspålagte krav, rapportering og tvister. Det er urovekkende at en nokså stor andel av våre medlemmer synes at myndighetene, i noen sammenhenger, motarbeider bedriftens verdiskaping og vekst.

DEL 1: SAMMENDRAG AV SVARENE FRA UNDERSØKELSEN

Byrden for SMB'er ved byråkratiet

- Halvparten (51%) av bedriftene sier at rapporteringen går utover verdiskapingen. 6% sier rapporteringen går i «(svært stor grad)» utover verdiskapingen, 14% sier «(i stor grad)» og 31% i «(noen grad)».
- På spørsmål om hvem som har hovedansvaret for rapporteringen til myndighetene i bedriften, så svarer 57% av bedriftene at det er daglig leder, 14% svarer at det er en av de øvrige ansatte, og 27% benytter en ekstern konsulent eller regnskapsfører.
- 2 av 5 (eller 42%) av bedriftene sier de er «(ganske enig)» eller «(helt enig)» i påstanden «(min bedrift har i løpet av året opplevd forsinkelser på grunn av ineffektive byråkratiske prosessen)».
- Bedriftene ble spurt om å rangere offentlige myndigheter etter hva som tar mest tid fra bedriftene pga. byråkrati. Her svarer bedriftene at «(verstingene)» skatteetaten (57%), NAV (35%), HMS rapportering (26%) og kommunen (19%), tar mest av deres tid.

Myndighetenes tilrettelegging for vekst og utvikling

- Bedriftene ble spurt om hvordan de opplever at offentlige myndigheter legger til rette for deres bedrift for å skape vekst og utvikling. Her svarer 30% av bedriftene at myndighetene motarbeider deres bedrift i enkelte sammenhenger.
- Hver fjerde bedrift (25%) svarer at myndighetene legger dårlig til rette for bedriftens vekst og utvikling.
- Kun 4% av bedriftene svarer at myndighetene legger godt til rette for bedriftens vekst og utvikling

Liten tilfro til politikernes forståelse av SMB-bedrifiers utfordringer

- Bedriftene ble spurt om i hvor stor grad de opplever at politikere nasjonalt forstår SMB-bedrifter utfordringer. Her svarer nesten halvparten (47%) av bedriftene at det er liten grad av forståelse.
- Mer enn 1 av 3 (eller 35%) bedrifter svarer at det «ikke er noen forståelse over hodet» hos politikere nasjonalt.
- På påstanden «politikere jobber aktivt for en forenkling for næringslivet» svarer ingen av bedriftene at de «helt enige». Kun 4% av bedriftene svarer de er «ganske enig».

Forenklingen av byråkratiet

- På spørsmålet om utviklingen på forenklinger for næringslivet de siste 5-10 årene svarer 1 av 3 (eller 34%) bedrifter at forenklingen har gått i feil retning.
- En 1 av 3 (eller 34%) bedrifter sier det er omtrent samme byrde som for 5 år siden.
- 15% av bedriftene sier forenklingen går i riktig retning, men at det tar for lang tid. Bare 3% av bedriftene mener at forenklingen går i riktig retning.

Forslag til forbedret forståelse hos politikere

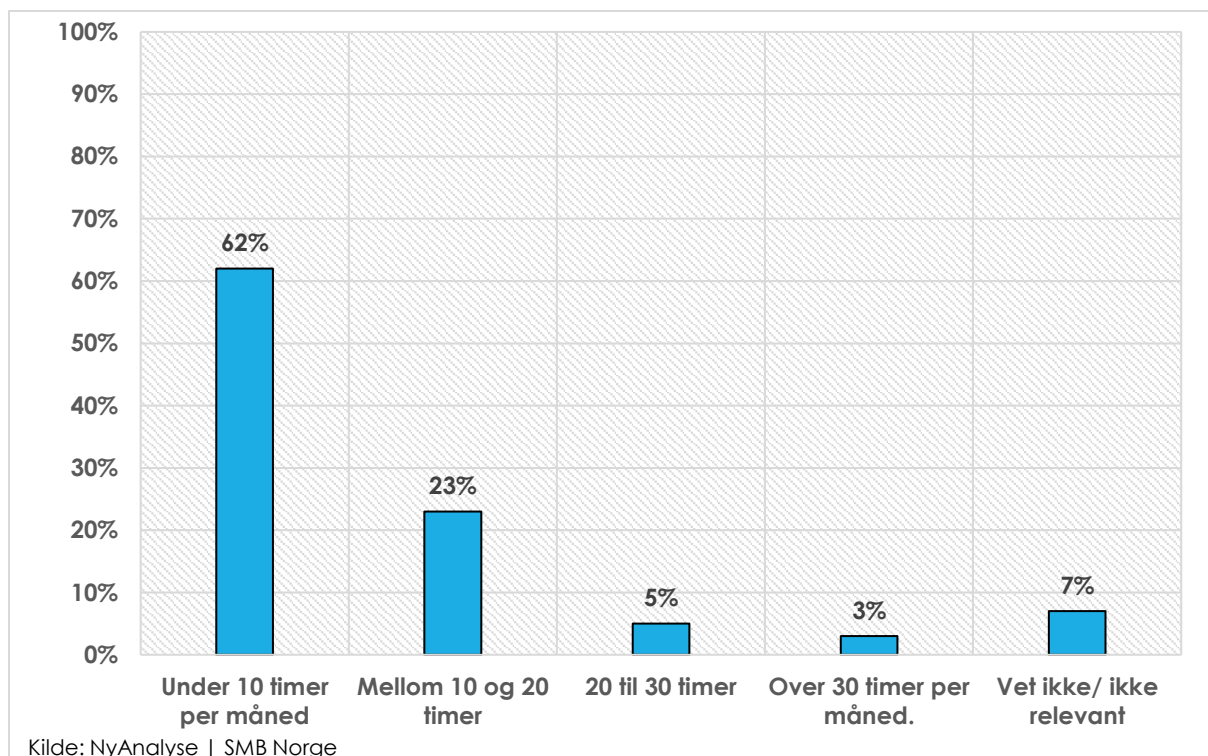
- På spørsmål om hvilke forslag bedriftene tror kan være nyttig for å øke forståelsen hos politikere for SMB-bedrifter utfordringer svarer 69% at flere med bakgrunn fra næringslivet på stortinget ville hjulpet.
- 2 av 5 (eller 43%) bedrifter tror flere møteplasser mellom politikere og SMB-bedrifter, ville hjulpet med økt forståelse hos politikere.
- 1 av 3 (eller 31%) bedrifter tror økt innsikt om hvorfor vi trenger mange SMB-bedrifter er et godt forslag.

Om bedriftene i undersøkelsen

- Vi mottok 265 besvarelser hvor 77% av bedriftene var aksjeselskap, 20% enkeltpersonsforetak (ENK), 1% Norskregistrerte utenlandsforetak (NUF) og 1% Ansvarlige selskap (ANS).
- Helse (18%), bygg og anlegg (17%) og Forretningsmessig tjenester (16%) var de største bransjene.
- 44% av bedriftene er fra Østlandet utenom Oslo, 20% fra Oslo, 17% fra Vestlandet, 8% fra Midt-Norge, 6% fra Nord-Norge og 6% fra Sørlandet.

DEL 2: GJENNOMGANG AV RESULTATER FRA UNDERSØKELSEN

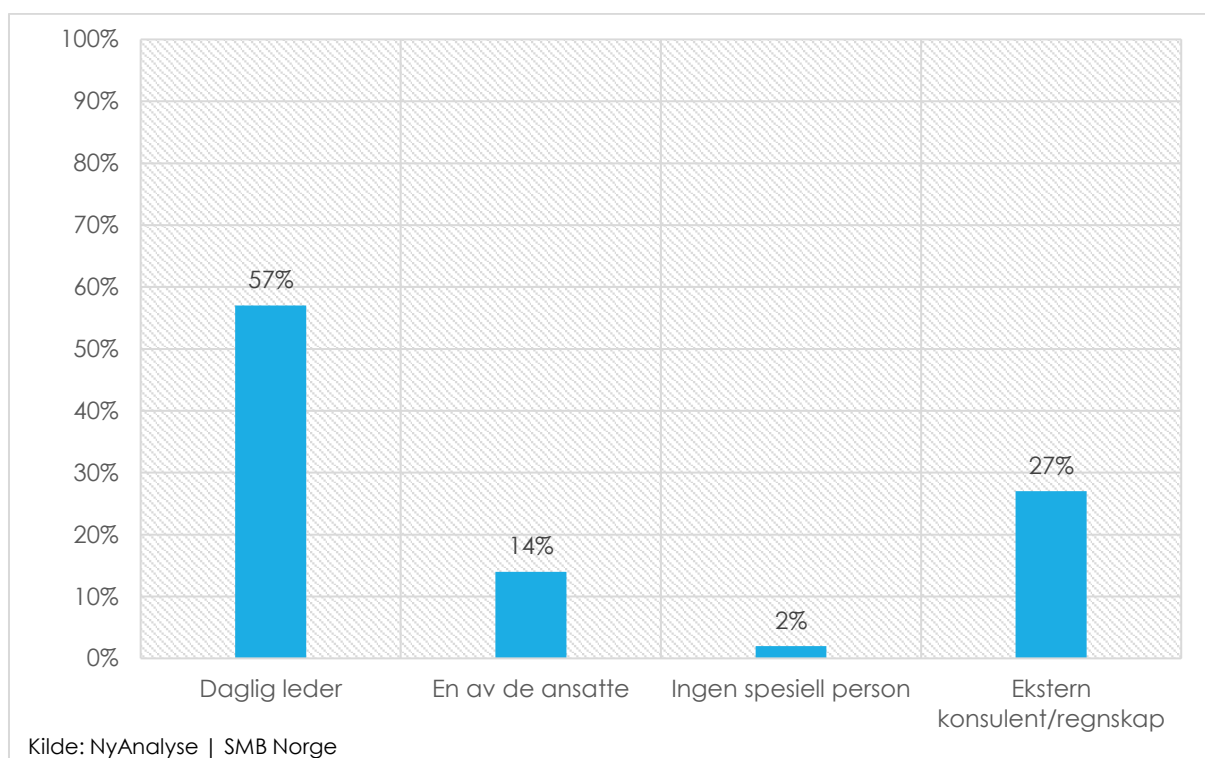
Spørsmål: Hvor mye tid bruker din bedrift på rapportering til ulike offentlige etater hver måned?

Samlet sett bruker rundt 1 av 3 (eller 31%) bedrifter mer enn 10 timer per måned på rapportering til myndighetene.

3 av 5 (eller 62%) bedrifter svarte at de bruker mellom 0 og 10 timer per måned på rapportering til myndighetene. 1 av 4 (eller 23%) bruker mellom 10 og 20 timer. Kun 5% av bedriftene bruker mellom 20 og 30 timer og bare 3% bruker over 30 timer. 7% svarer at det «vet ikke»

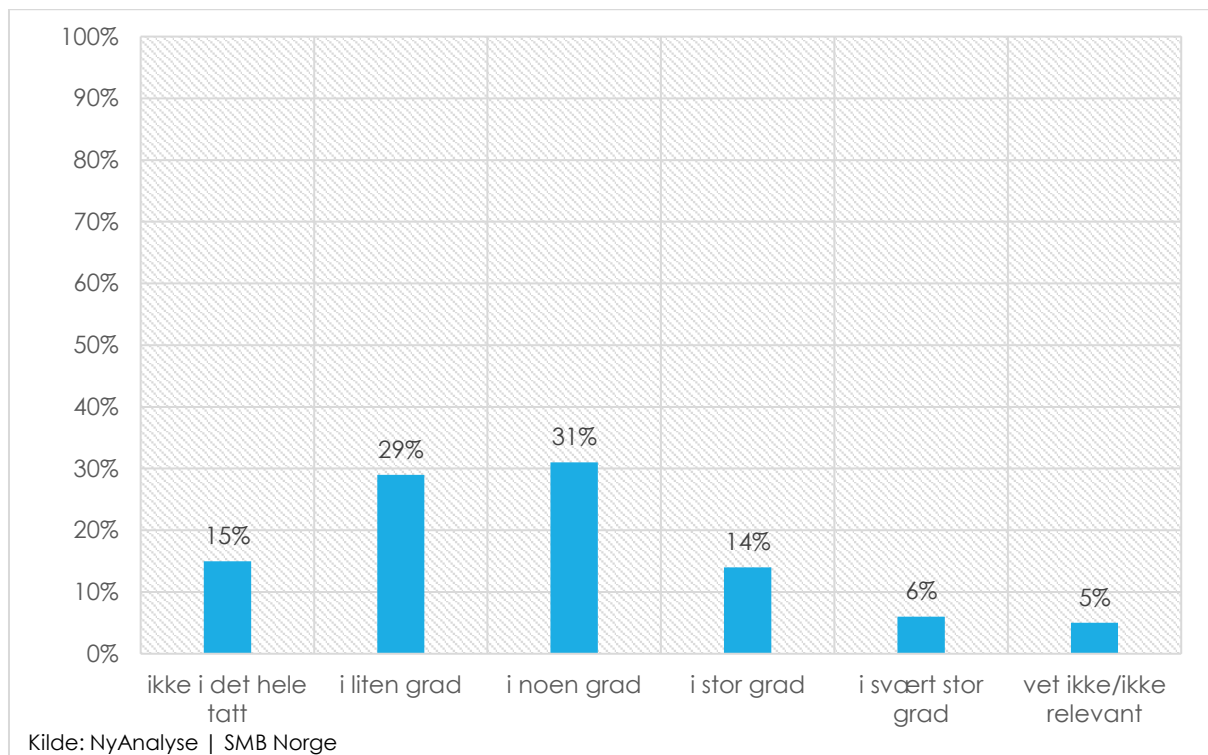
Spørsmål: Hvem har hovedansvaret for rapporteringen?

Over halvparten (eller 57%) av bedriftene svarer at det er daglig leder som har hovedansvaret for rapportering til myndighetene. 1 av 4 (eller 27%) bedrifter sier dette ansvaret er overlatt til ekstern hjelp som konsulenter eller revisorer. 14% svarer at det er en av de ansatte som har dette ansvaret og kun 2% svare at det er ingen spesiell person som har hovedansvaret.

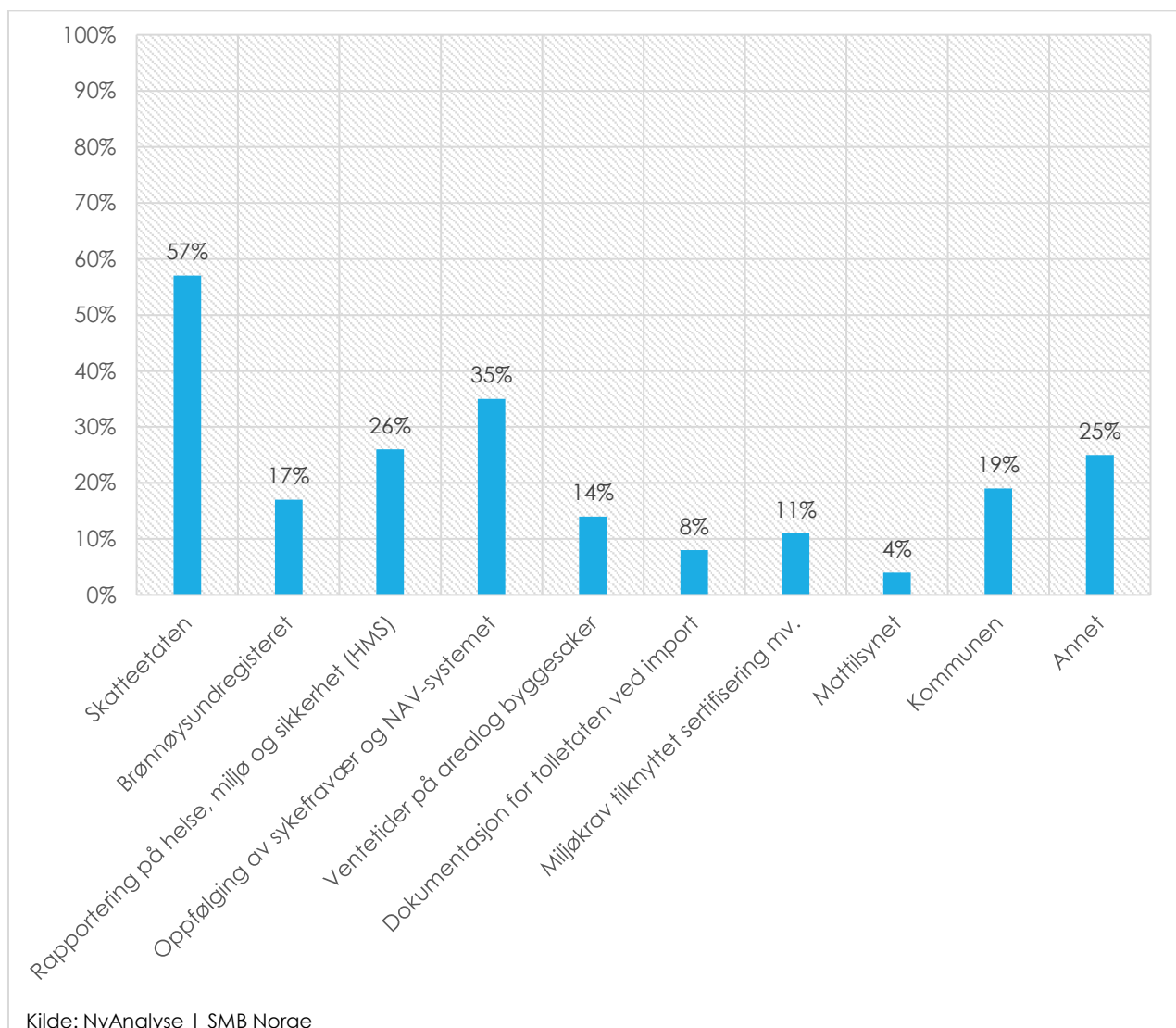

Spørsmål: I hvor stor grad opplever du at rapporteringen går utover verdiskapingen det siste året?

Over halvparten av bedriftene svarer at rapporteringen til myndighetene i «noen», «stor» eller «svært stor grad» har gått utover verdiskapingen det siste året. Kun 15% sier at rapporteringen ikke har ført til redusert verdiskaping. 29% svarer «i liten grad» og kun 5% svare at de «vet ikke».

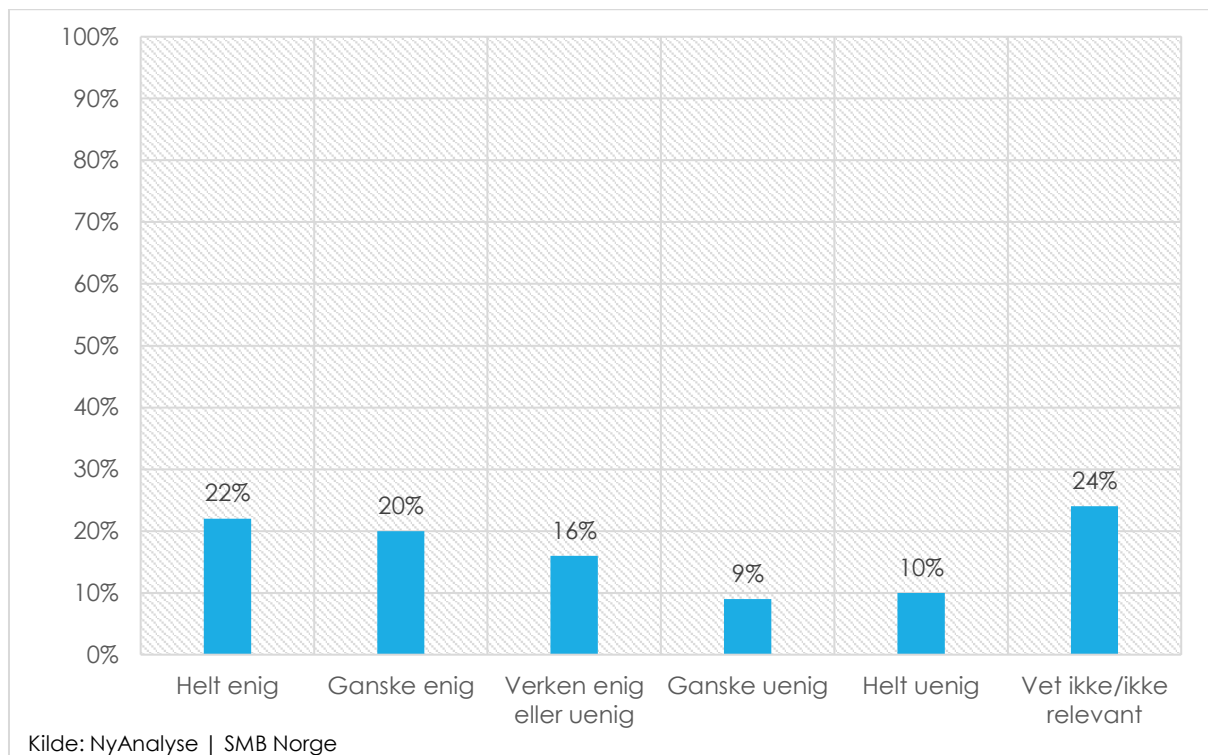
Spørsmål: Er det mulig for deg å rangere de verste tidstyvene rundt offentlig byråkrati for din bedrift det siste året? (Kryss av maks 4 steder)

Vi ser fra tabellen at skatteetaten ble rangert som den verste tidstyven blant bedriftene med 57%. Videre følger NAV (35%), HMS-rapportering (26%) og kommunene (19%). Dette reflekteres også i de åpne svarene vi mottok fra bedriftene presentert i del 2. Ventetider blir nevnt som et frustrasjonsmoment hos flere av bedriftene.

Spørsmål: I hvilken grad er du enig i følgende påstander:

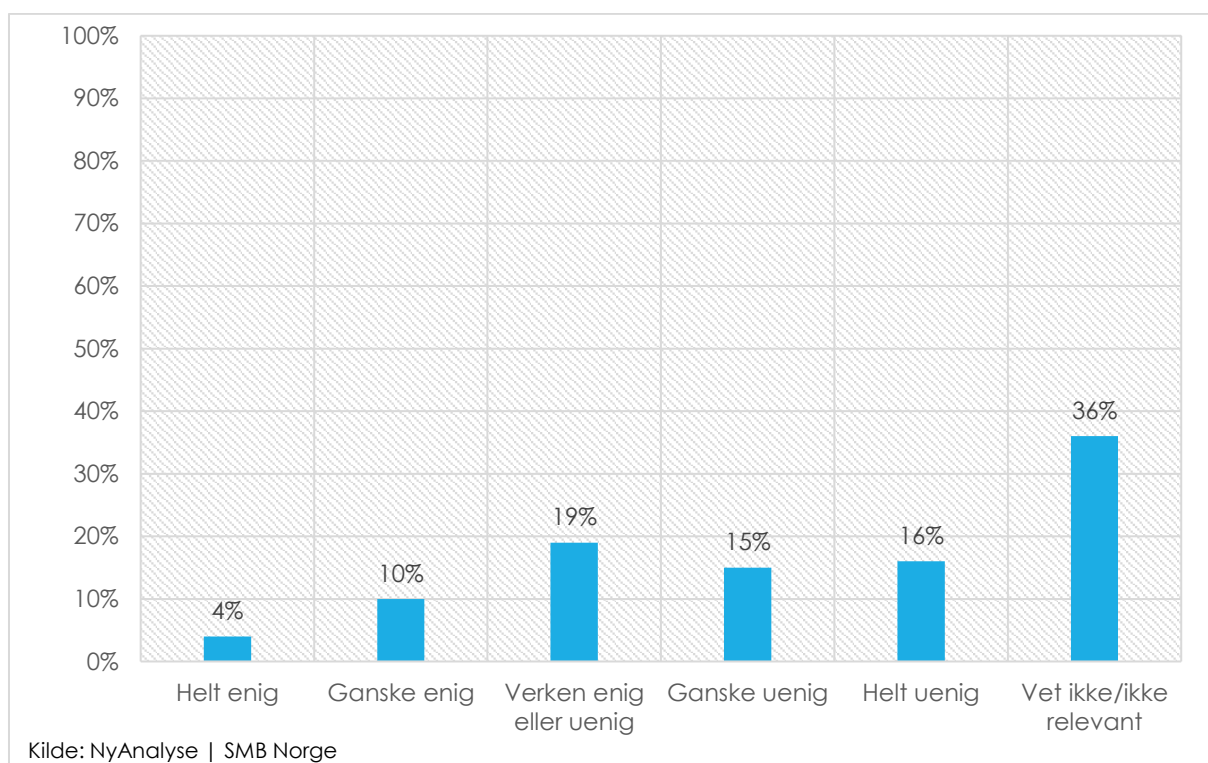
1. Min bedrift har i løpet av det siste året opplevde forsinkelser på grunn av ineffektive byråkratiske prosesser

2 av 5 (42%) bedrifter sier de er «helt» eller «ganske enig» i påstanden om at de har opplevd forsinkelser som følge av ineffektive byråkratiske prosesser.

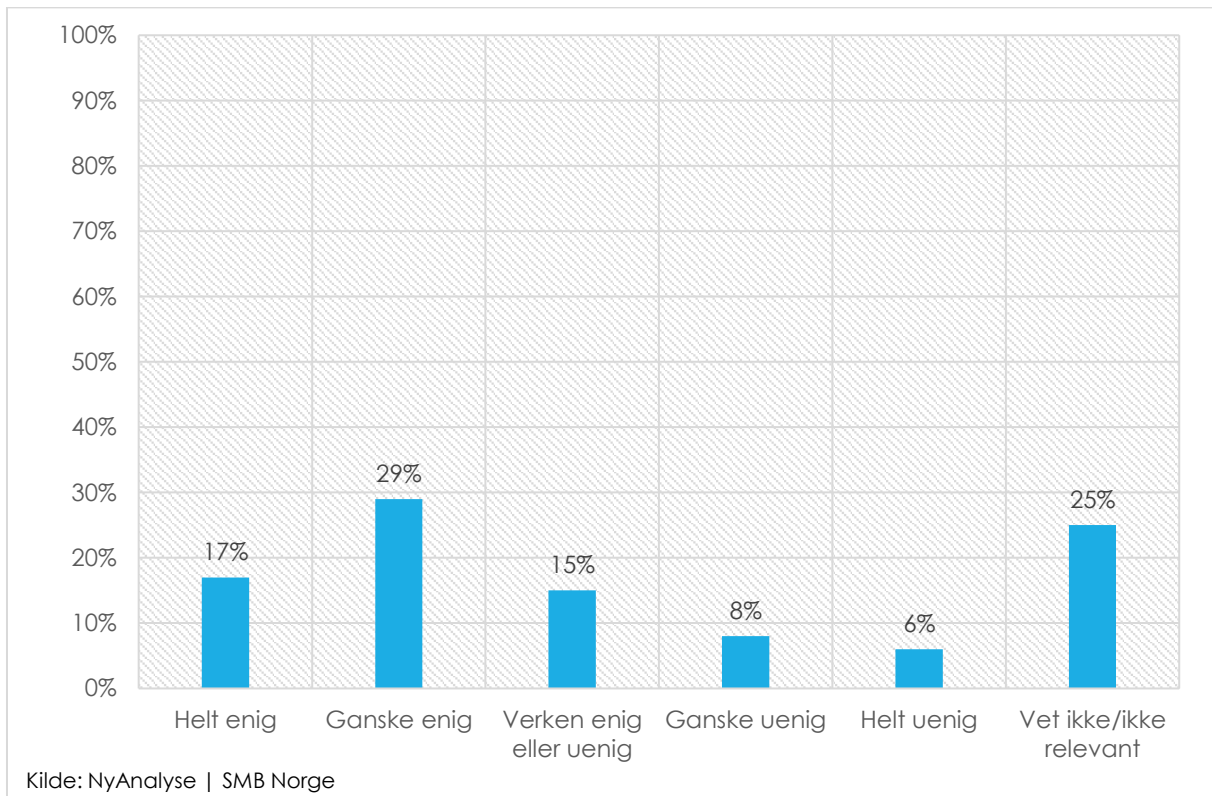
Ca. 1 av 5 bedrifter (19%) sier de er «ganske» eller «helt uenig» i påstanden. 16% sier de er verken «enig» eller «uenig», og 1 av 4 (24%) bedrifter svarer «vet ikke/ ikke relevant»

2. Søknadsprosesser har gått effektivt mellom min bedrift og kommunen det siste året

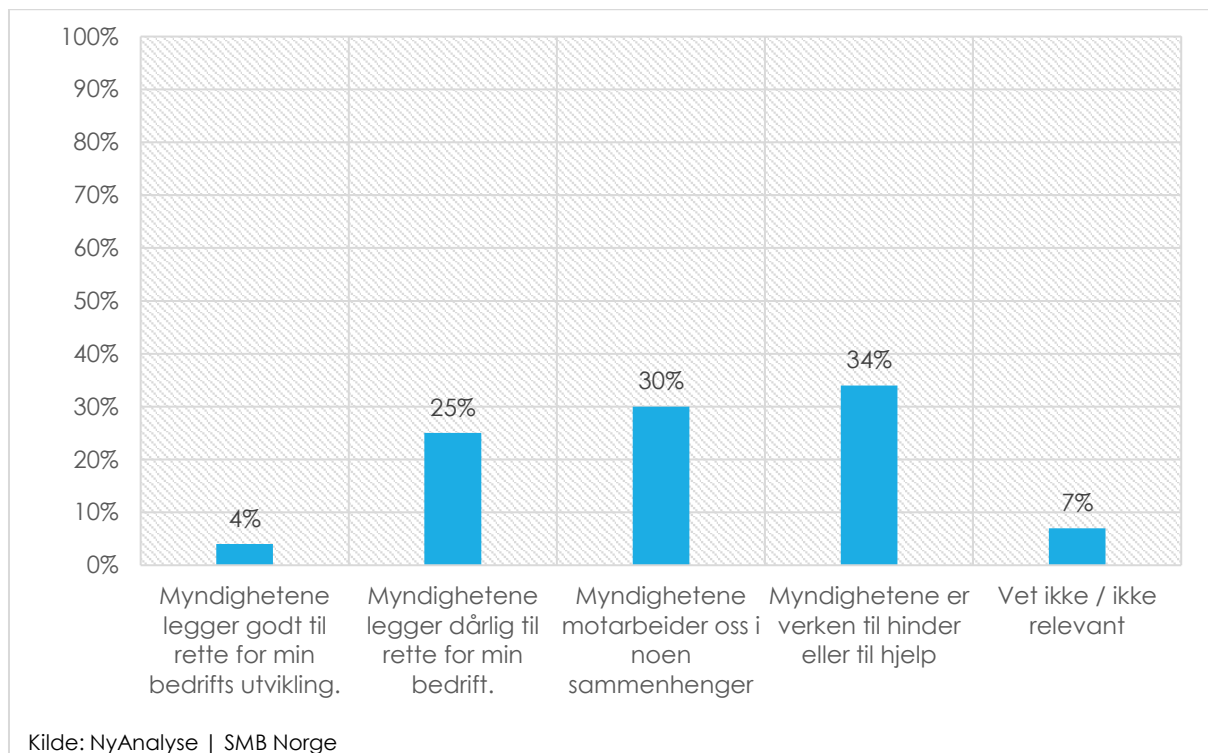
Kun 14% av bedriftene sier seg «helt» eller «ganske enig» i påstanden om at søknadsprosesser har gått effektivt mellom sin bedrift og kommunen det siste året. 31% svarer at de er «ganske» eller «helt uenig». 1 av 2 (eller 55%) bedrifter sier de er verken «enig» eller «uenig» eller «vet ikke/ ikke relevant».

3. De byråkratiske prosessene min bedrift opplever krever spisskompetanse utenfra (jus, revisor, etc) i tillegg til bedriftens ansatte

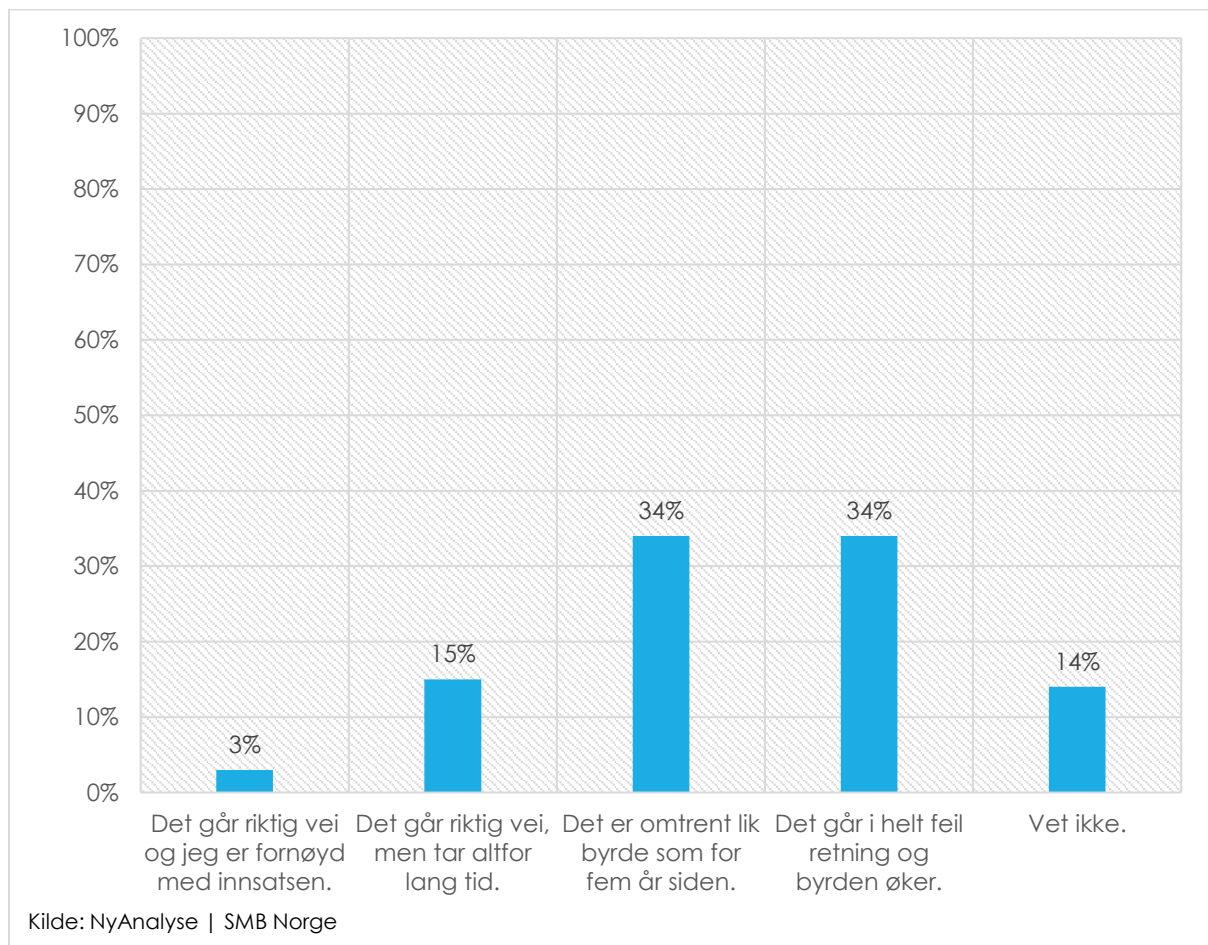
Disse resultatene tydeliggjør SMB-bedriftenes frustrasjon over byråkratibyrden. 46% av bedriftene sier seg «helt» eller «ganske enig» i at de opplever at de byråkratiske prosessene som de møter krever spisskompetanse utenfra. Kun 14% sier de er «ganske» eller «helt uenig». 2 av 5 (eller 40%) bedrifter sier de er «verken enig eller uenig» eller «vet ikke/ikke relevant».

Spørsmål: Hvordan opplever du at offentlige myndigheter legger til rette for din bedrift for å skape vekst og utvikling?

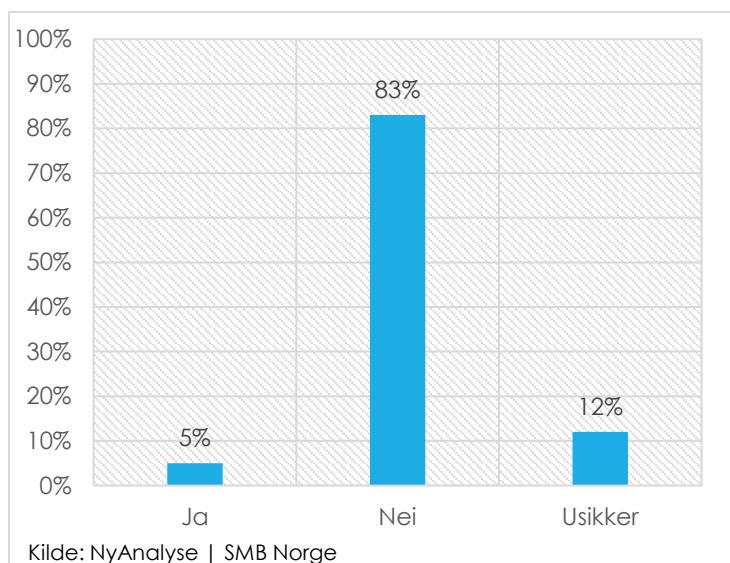
Over halvparten av bedriftene (55%) opplever at myndighetene legger dårlig til rette for bedriftens vekst og utvikling eller motarbeider dem i noen sammenhenger. Kun 4% opplever at myndighetene legger godt til rette for sin bedrifts vekst og utvikling. Mer enn 1 av 3 (eller 35%) svarer de opplever at myndighetene verken hindrer eller hjelper deres bedrift.

Spørsmål: Skiftende regjeringer har hatt ambisjoner om å forenkle rapportering og krav til næringslivet de siste 5-10 årene. Hva er din oppfatning av forenklinger for næringslivet?

Majoriteten av bedriftene mener at forenklingen av byråkratiet ikke går i riktig retning. 1 av 3 (eller 34%) bedrifter oppfatter at forenklingen av rapportering og krav for næringslivet går i helt feil retning. 1 av 3 (eller 34%) sier at den byråkratiske byrden er omtrent den samme som for 5 år siden. Kun 15% sier det går i riktig vei, men at prosessen tar for lang tid, og kun 3% opplever at forenklingen går i riktig retning og at de er fornøyde med innsatsen.

Spørsmål: Har du hørt om Regelrådet?

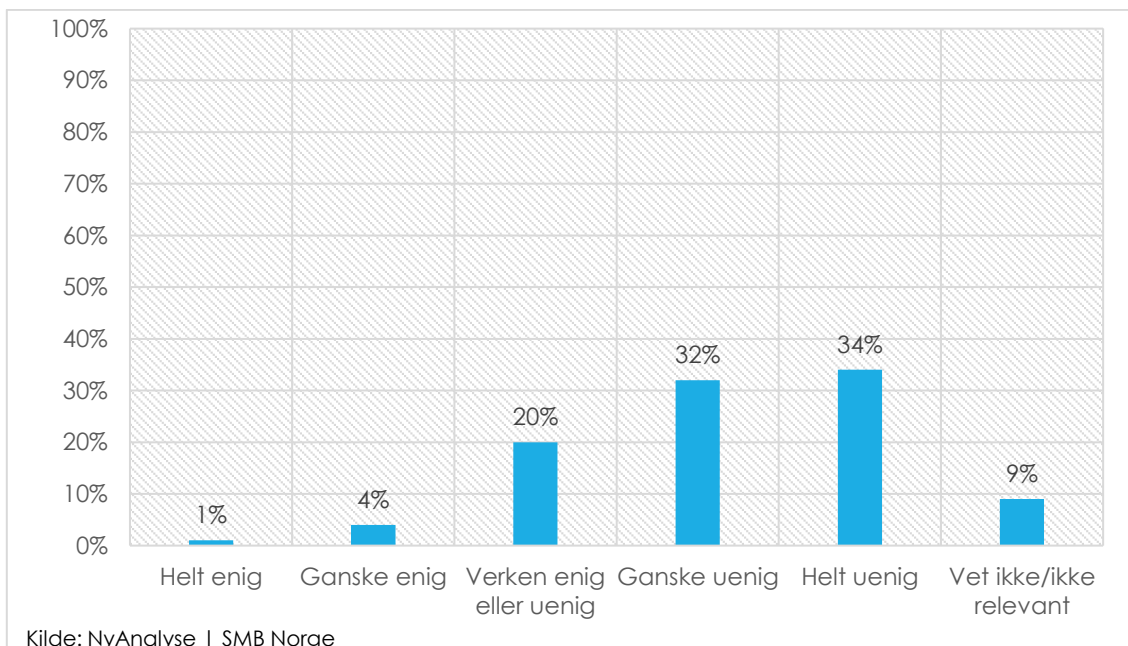
«Regelrådet er et uavhengig forvaltningsorgan som skal bidra til at næringslivet ikke blir påført unødvendig kostnader fra nytt eller endret regelverk. Rådet er et offentlig utnevnt utvalg med medlemmer fra næringsliv og akademier»

Kilde: Regelradet.no

Kun 5% av bedriftene har hørt om Regelrådet. Rådet ble etablert i 2015 og fungerer som et uavhengig forvaltningsorgan som skal beskytte næringslivet fra unødvendige kostnader fra nytt eller endret regelverk.

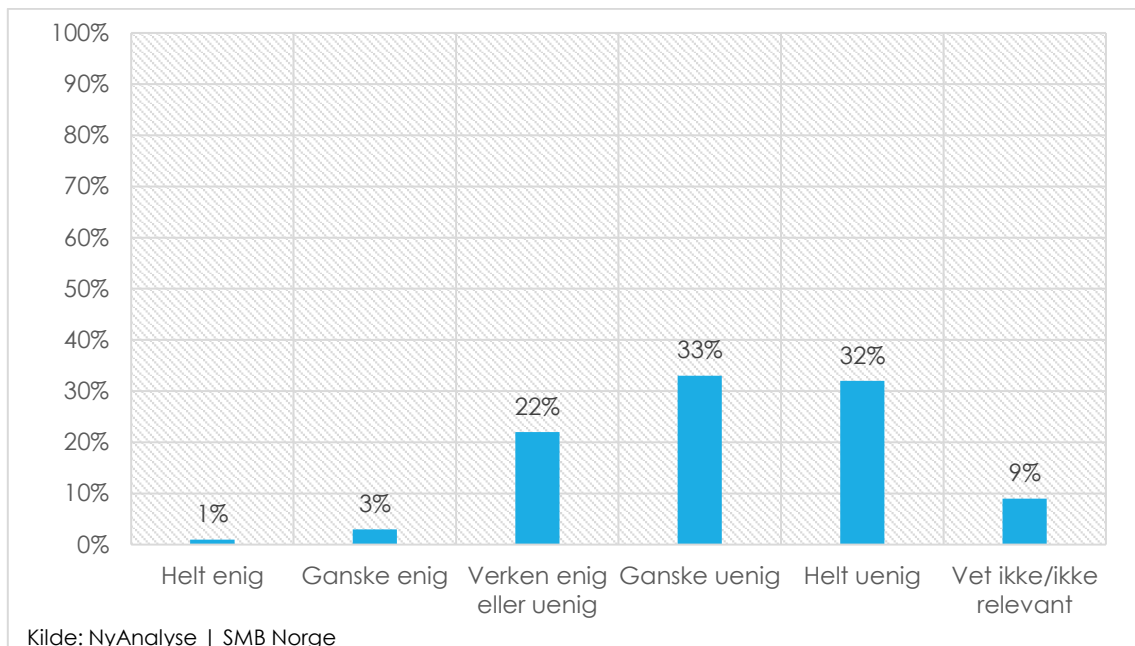
Spørsmål: I hvilken grad er du enig i følgende påstander?

1. Politikerne jobber aktivt for en forenkling for næringslivet

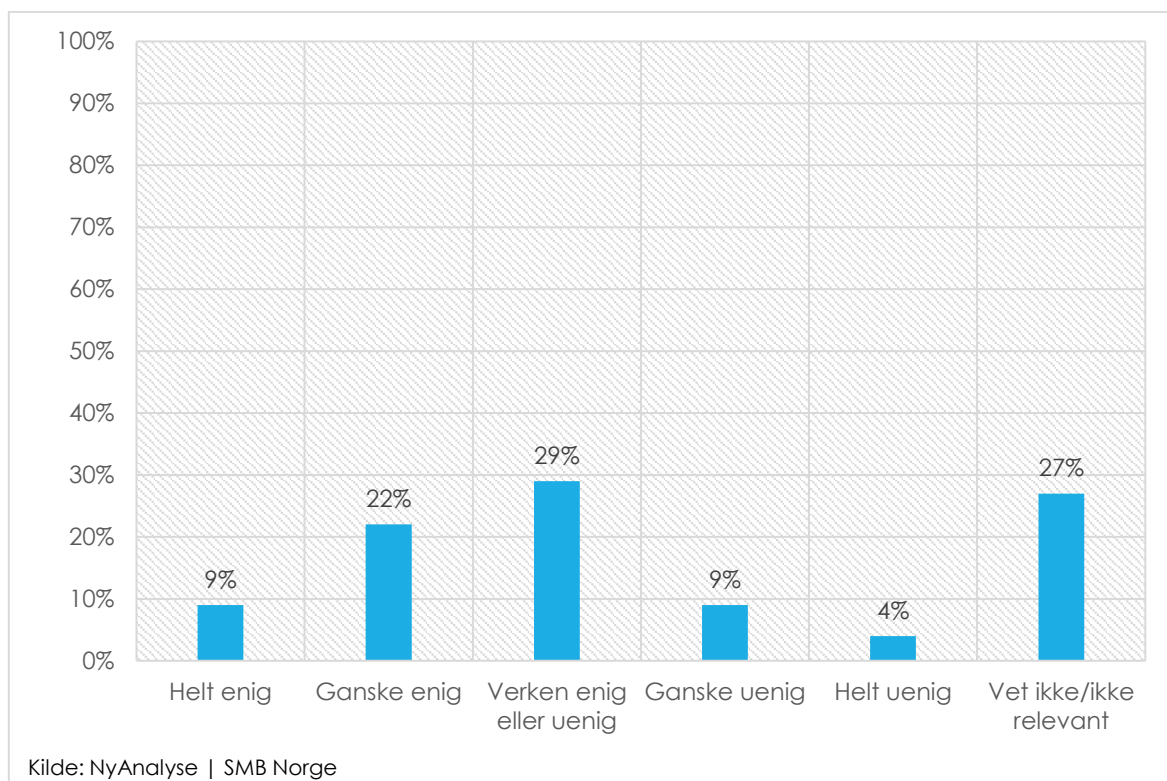

2. Politikerne jobber aktivt for en effektiv saksbehandling

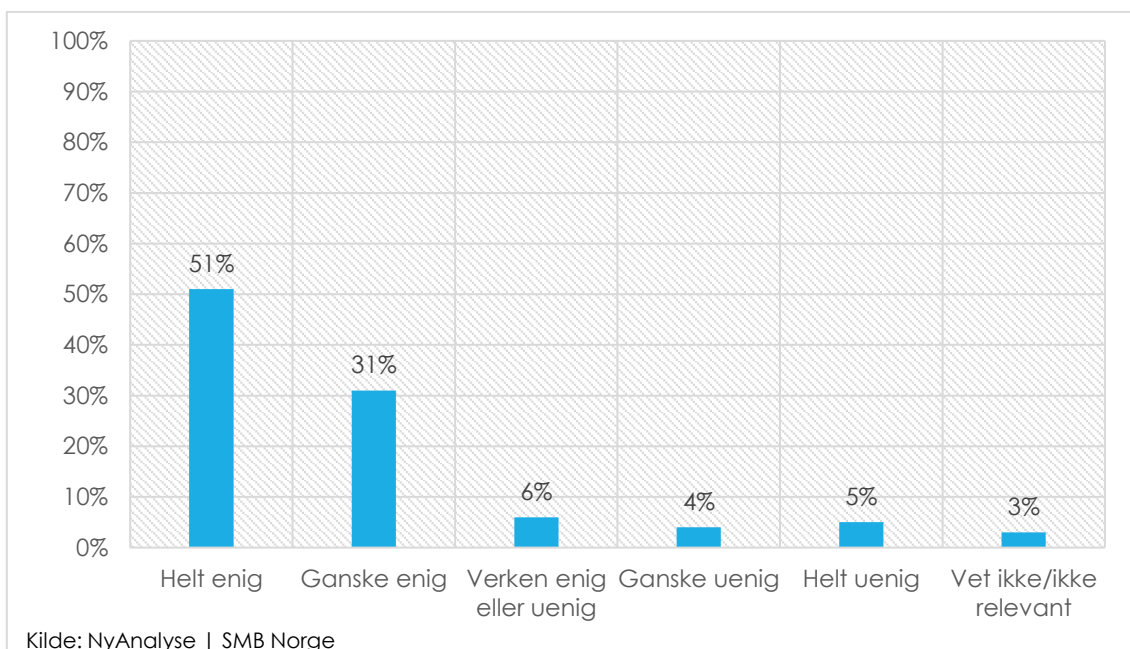
Resultatene viser at det er stor mistillit til politikere. På påstandene om at politikere jobber aktiv for et forenklet næringsliv og en effektiv saksbehandling svarer 2 av 3 (66% og 65%) at det er «ganske» eller «helt uenige» i påstandene. I begge tilfeller svarer kun 1% at de er «helt enig», og 3% og 4% at de er «ganske enig».

3. Politikerne er negative til private bedrifiers søknader til utbygging mv.

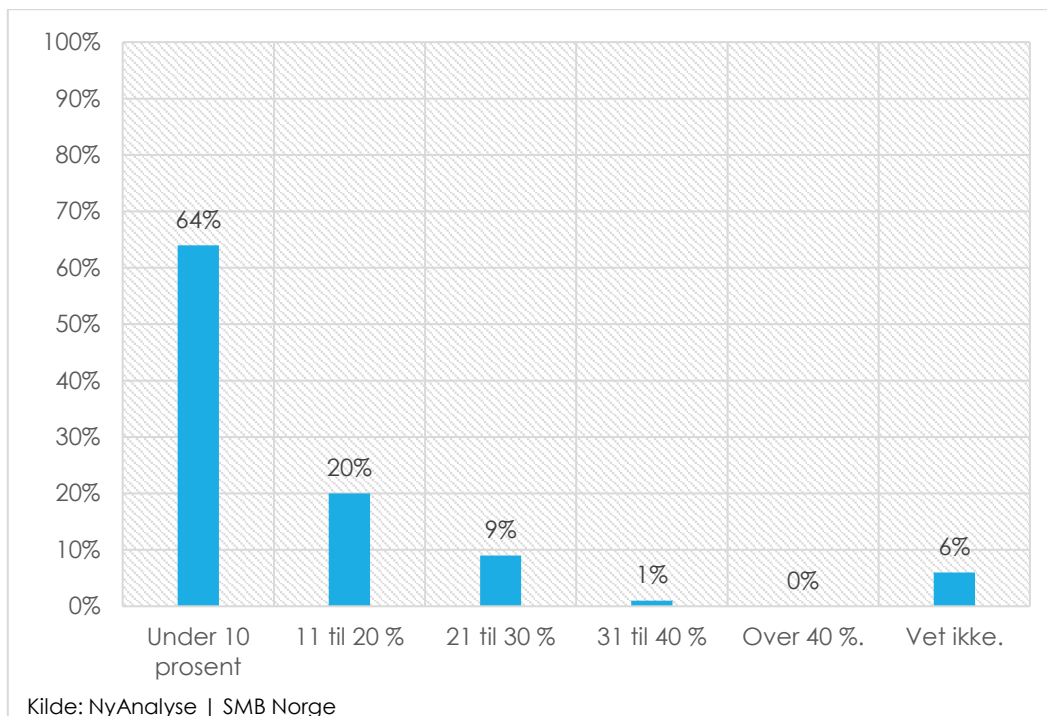
Igjen ser vi mistillit til politikere hos SMB-bedriftene. 1 av 3 (eller 32%) svarer at de er «ganske» eller «helt enig» i påstanden om at politikere er negative til private bedrifiers søknader om utbygging. Kun 13% sier de er «ganske» eller «helt uenig» i påstanden. 56% sier de er «verken enig eller uenig» eller at de «ikke vet/ ikke relevant».

4. Politikerne har liten forståelse for utfordringene til små og mellomstore bedrifter

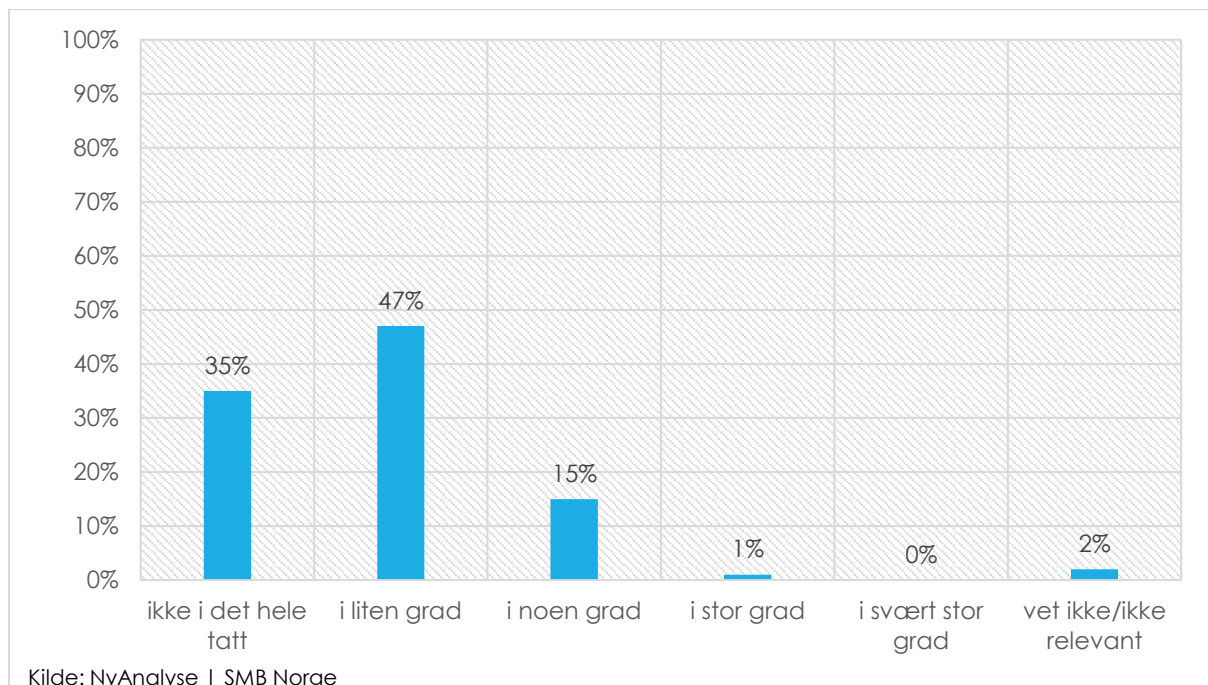
4 av 5 (eller 82%) bedrifter er «ganske» eller «helt enige» påstanden om at politikerne har liten forståelse for deres utfordringer som SMB-bedrifter. Kun 1 av 10 (eller 9%) bedrifter sier seg «ganske» eller «helt uenig» denne påstanden. 1 av 10 (eller 9%) bedrifter sier de er «verken enig eller uenig» eller at de «vet ikke/ ikke relevant».

Spørsmål: Hvor stor prosentandel av representantene på Stortinget tror du har bakgrunn fra næringslivet?

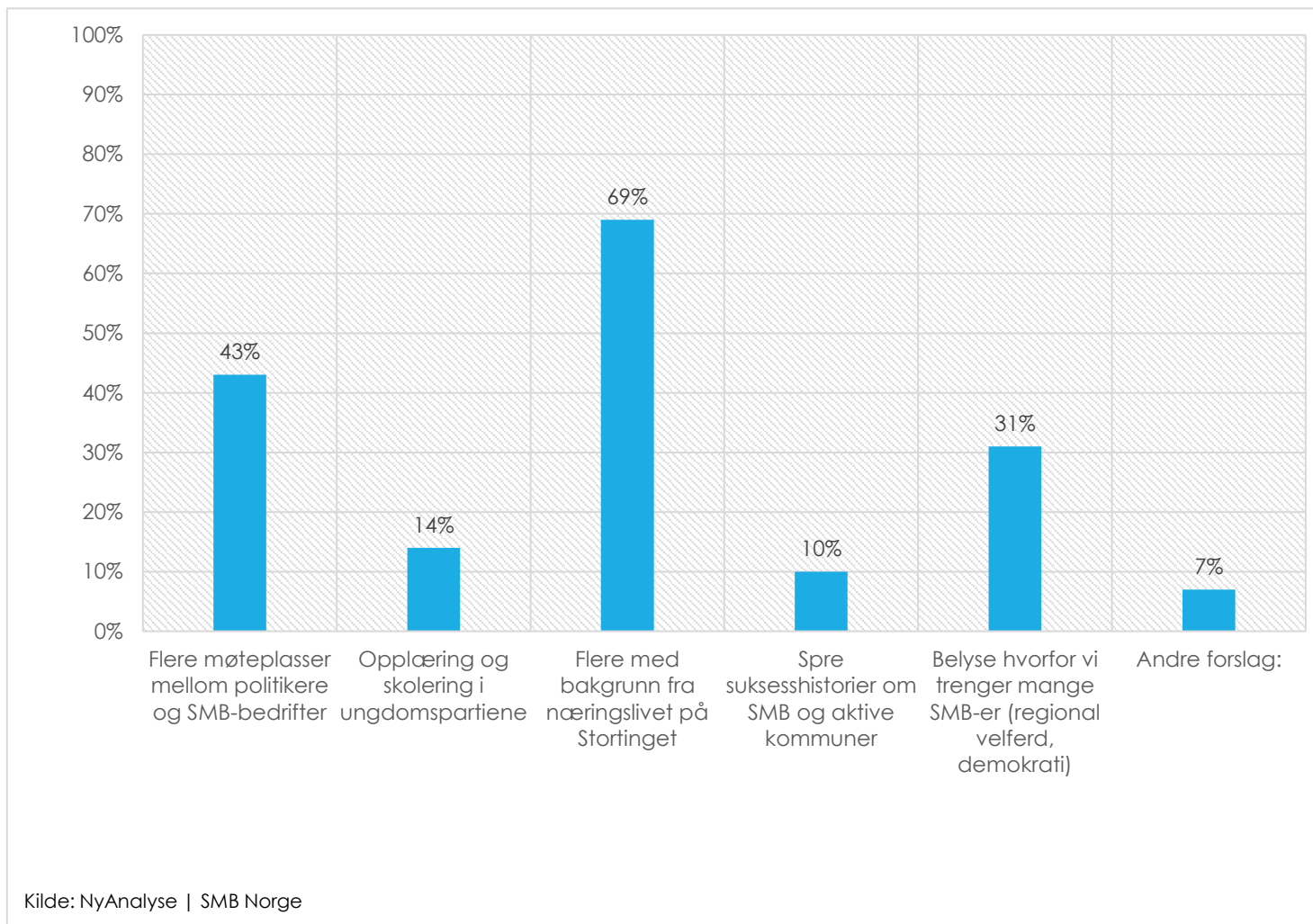
Ingen bedrifter svarer at de tror andelen av stortingsrepresentanter med bakgrunn fra næringslivet er over 40%. Kun 1% tror at andelen ligger mellom 31 til 40%, kun 9% svarte 21-30%. 1 av 5 (eller 20%) bedrifter tror andelen ligger på mellom 11-20%. Hele 3 av 5 (64%) bedrifter tror at andelen er under 10%. Dette resultatet er i tråd med de tidligere spørsmålene som viser liten filter til politikerne og deres forståelse for SMB-bedrífers utfordringer.

Spørsmål: I hvor stor grad opplever du at politikere nasjonalt forstår små og mellomstore bedrifter sine utfordringer?

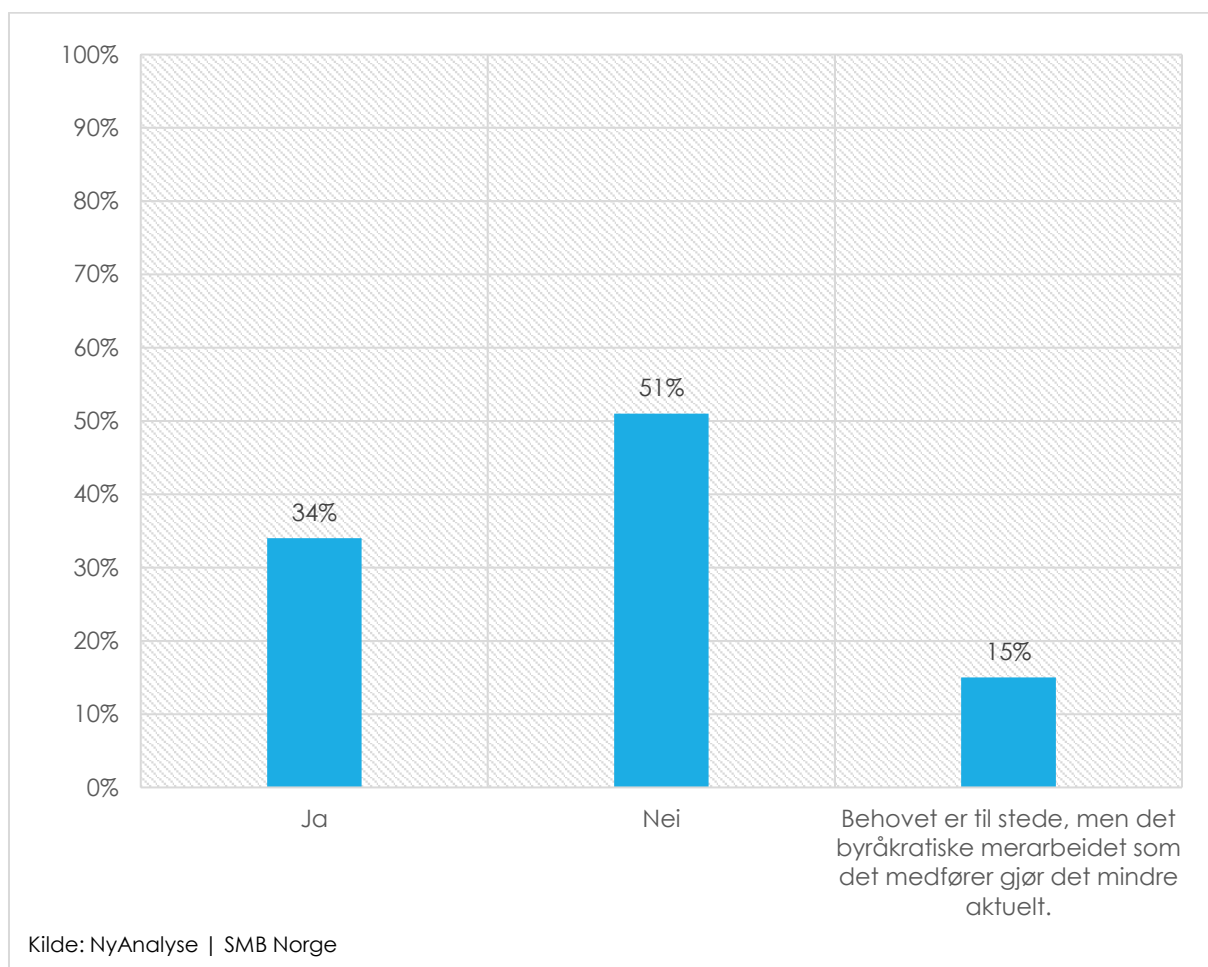
Hele 4 av 5 (eller 82%) bedrifter opplever «i liten grad» eller «ikke i det hele tatt» at politikere nasjonalt har forståelse for SMB-bedrifters utfordringer. 15% sier at de «i noen grad» opplever forståelse. Ingen bedrifter sier at de «i svært stor grad» opplever forståelse nasjonalt.

Spørsmål: Hvilke av følgende forslag tror du kan være nyttig for større forståelse blant politikere om utfordringene til små og mellomstore bedrifter? (kryss av maks 2 steder)

På spørsmål om hvilke forslag bedriftene tror kan være nyttig for å øke forståelsen hos politikerne for SMB-bedrifter utfordringer svarer 69% at «flere med bakgrunn fra næringslivet på stortinget» ville hjelpet. 2 av 5 (43%) bedrifter tror «flere møteplasser mellom politikere og SMB-bedriften» ville hjelpet med økt forståelse hos politikerne. 1 av 3 (31%) bedrifter tror økt belysning av hvorfor vi trenger mange SMB-bedrifter er et godt forslag.

Spørsmål: Vurderer din bedrift å ansette flere i året som kommer?

Hver tredje (eller 34%) bedrift vurderer å ansette flere det kommende året, mens halvparten (eller 51%) vurderer det ikke. 15% forteller at de har behov for å ansette flere, men at den byråkratiske byrden gjør det mindre aktuelt.

Del 3: Beregning av tidsbruk og tappt verdiskaping

Totalt tap av verdiskaping som følge av byråkratibyrdene for SMB-bedrifter.

Ved hjelp av data fra SMB Norges medlemsundersøkelse om byråkratibyrdene og Brønnøysundregisteret finner vi et tap i verdiskaping på 4.2 milliarder kroner som følge av tid brukt på rapportering til myndighetene.

For å beregne totalt tap i verdiskaping benyttet vi først data fra SMB Norge om hvor mye tid bedriftene bruker hver måned på rapportering til myndighetene. Det var totalt 265 bedrifter som besvarte spørreundersøkelsen. 62% av bedriftene brukte mindre enn 10 timer, 23% brukte mellom 10-20 timer, 5% brukte 20-20 og 3% mer enn 30 timer. For å kunne estimere tap i verdiskaping gjorde vi om intervallverdien til det midterste taller i hvert intervall, bortsett fra siste intervall der vi benyttet 30 timer.

Tabell 1 viser intervallene og andel bedrifter i hvert:

Tabell 1

Antall timer per måned til rapportering	Timer per måned til rapportering benyttet i utregning	Andel bedrifter i hvert intervall
0-10 timer	5	62%
10-20 timer	15	23%
20-30 timer	25	5%
over 30 timer	30	3%

Det var registrert 116,000 SMB-bedrifter i Norge i 2020 i NyAnalyses regnskapsdatabase. Vi definerer SMB-bedrifter som bedrifter med 30 eller færre ansatte. Bedrifter med 0 ansatte er ikke regnet med. Vi beregnet hvor mange bedrifter det var i hvert intervall ved bruk av prosentandelene i tabell 1 og deretter multipliserte med antall timer bedriftene brukte på rapportering.

Tabell 2 viser hvordan vi kalkulerte totalt timer som brukes på rapportering:

Tabell 2 Alle bedrifter med 30 eller færre ansatte

Timer per måned til rapportering benyttet i utregning	Andel	Antall bedrifter	timer tapt per måned
5	62%	71,920	359,600
15	23%	26,680	400,200
25	5%	5,800	145,000
30	3%	3,480	104,400
Total timer per måned			1,009,200
Total timer per år			12,110,400

Deretter beregnet vi verditap per time. Vi tar utgangspunkt i en snittlønn på 650,000 kr. Deler vi dette på 1,750 som er antallet timer i et årsverk får vi en timelønn på 371 kr. Multipliserer vi dette med antall timer tapt per år som er 12,110,400 så ender vi opp med et samlet tap i verdiskaping på 4,492,958,400 kr, altså 4,5 mrd kr.

Vi har også beregnet verditapet for alle bedrifter med 100 eller færre ansatte. Med denne SMB-definisjonen er det 127,000 SMB-bedrifter i Norge i 2020. Tabell 3 viser beregningene av det samlede verditapet fra disse bedriftene:

Tabell 3 Alle bedrifter med 100 eller færre ansatte

Timer per måned til rapportering benyttet i utregning	Andel	Antall bedrifter	timer tapt per måned
5	62%	78,740	393,700
15	23%	29,210	438,150
25	5%	6,350	158,750
30	3%	3,810	114,300
Total timer per måned			1,104,900
Total timer per år			13,258,800

Miltupliserer vi antall timer per år med en timelønn på 371kr får vi at det samlede verditapet er på 4,919,014,800kr, eller 4,9 mrd kr.

Resultatene er samlet i tabellen under.

Tabell 4 Verditap til rapportering

SMB-definisjon	Antall bedrifter	Verrditap til rapportering
30 eller færre ansatte	116,000	4,492,958,400 kr
100 eller færre ansatte	127,000	4,919,014,800 kr

Vi forstår selvsagt at deler av krav og rapportering hos næringslivet er viktig for oppfølging av regelverk, HMS og skatter/ avgifter. Det er likevel for mye og for detaljerte pålegg som reduserer bedriftenes vekst og verdiskaping.

Dersom vi forutsetter at en fjerdedel av rapporteringen er unødvendig, det vil si overflødig, dobbelrapportering, etc, vil dette tilsvare over en milliard i tapt verdiskaping.

Tabell 5 Verditap til unødvendig rapportering

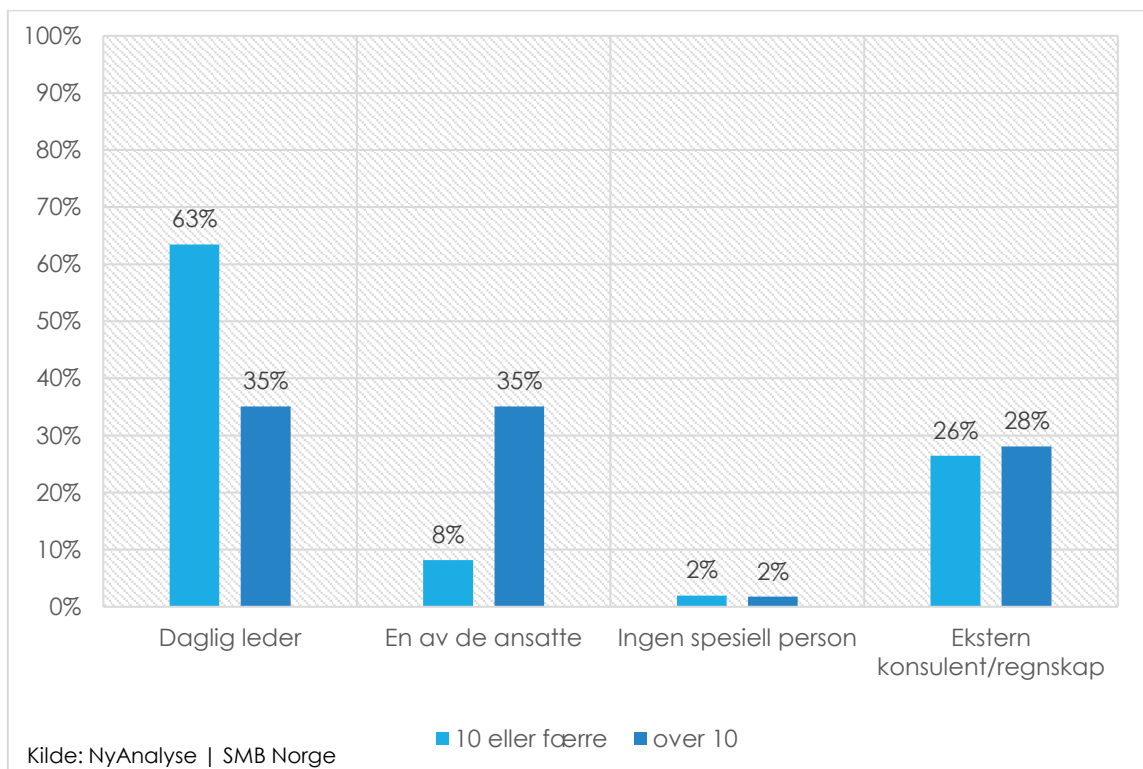
SMB-definisjon	Antall bedrifter	Verrditap til unødvendig rapportering
30 eller færre ansatte	116,000	1,123 mill.kr
100 eller færre ansatte	127,000	1,229 mill.kr

Dette tror vi er et konservativt anslag, siden snittlønn til daglig leder er satt til 650.000 kroner og kjøp av regnskapstjenester i markedet er langt mer kostbart. På den annen side er det et høyt intervall med bedrifter opp til 99 ansatte som er definert som SMB'er.

VEDLEGG: DYBDEANALYSER AV SVARENE

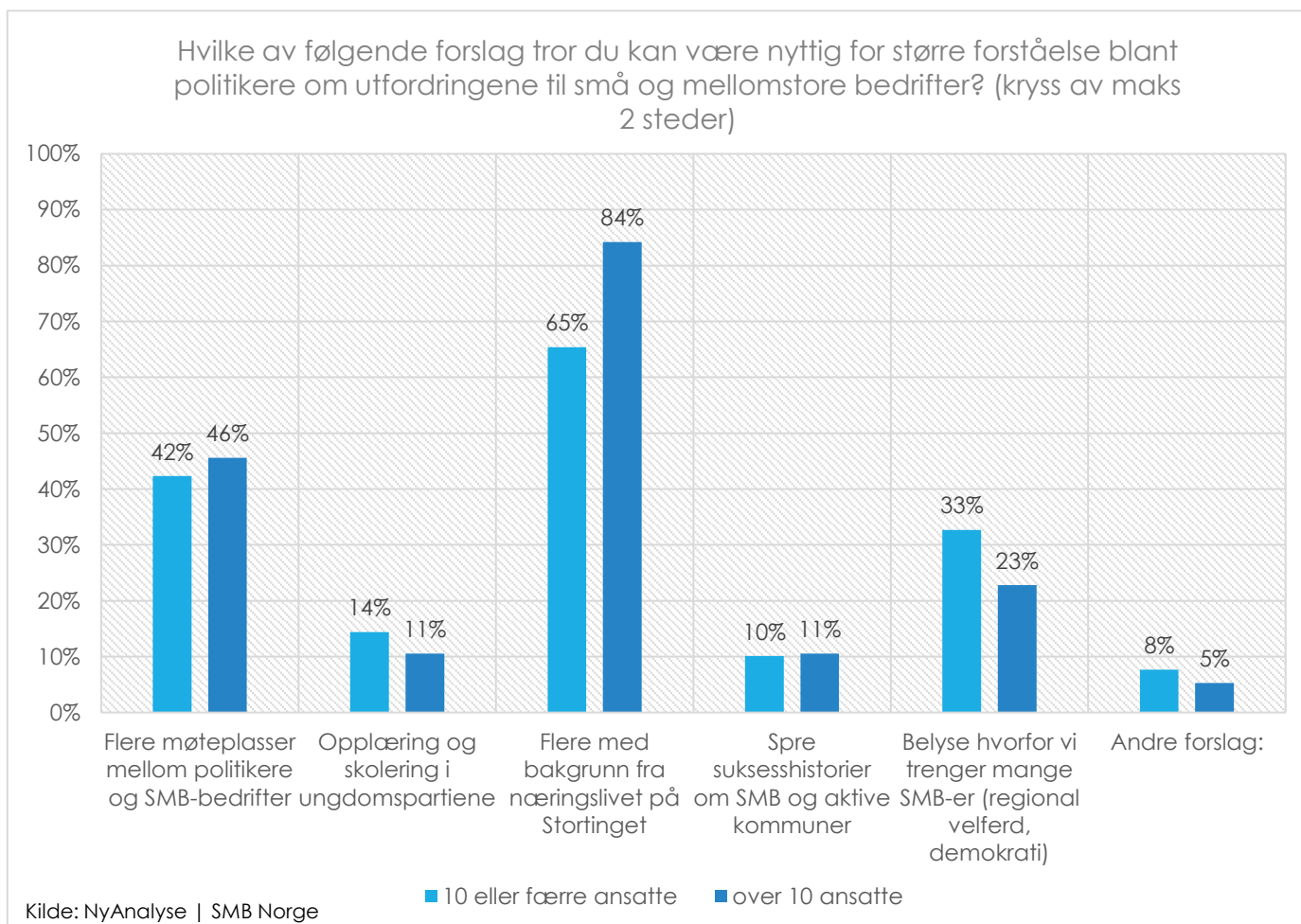
1. Hva svarer de aller minste med under 10 ansatte?

Spørsmål: Hvem har hovedansvar for rapporteringen?

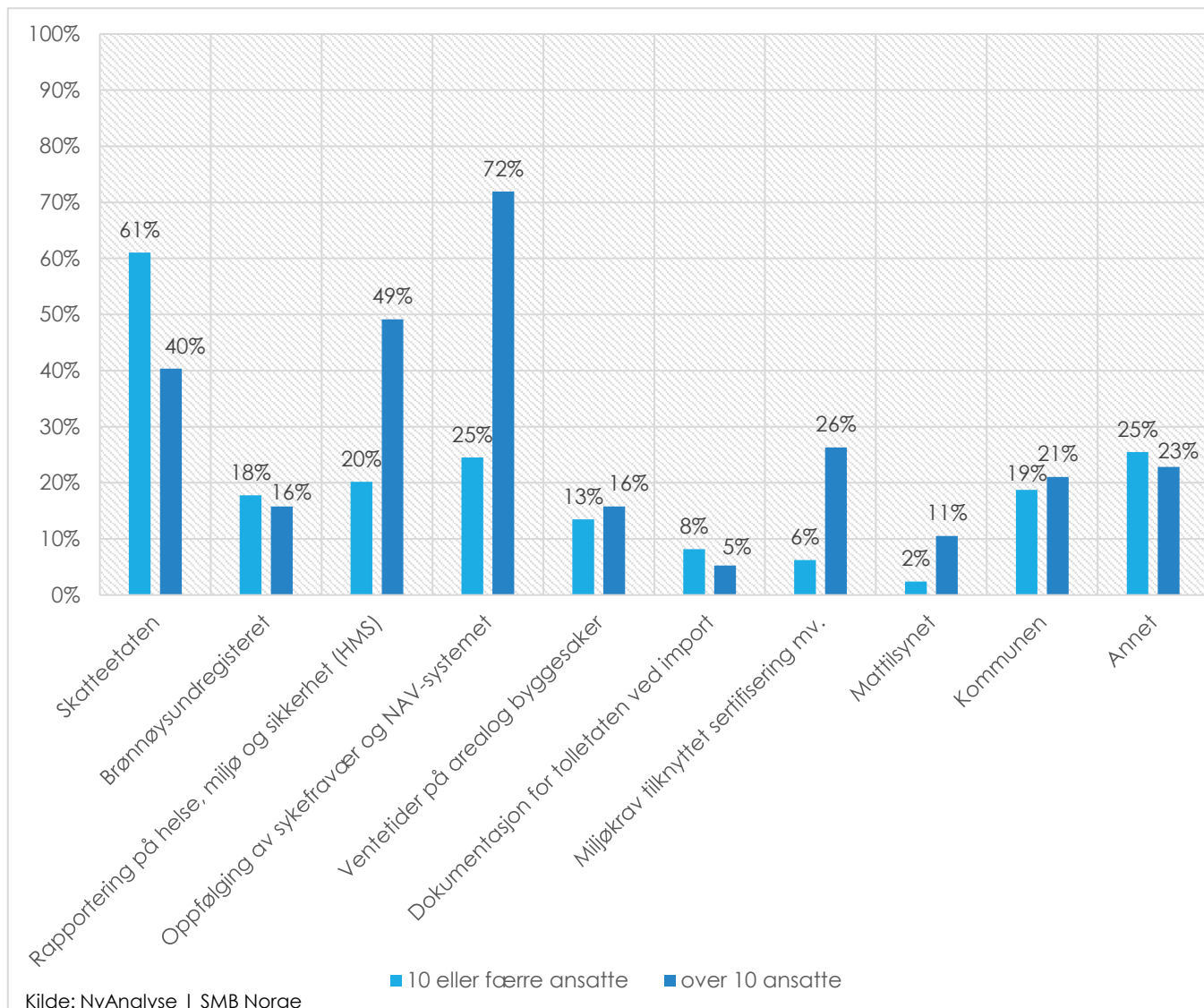
Hos de minste bedriftene så svarer 6 av 10 (eller 63%) av bedriftene at daglig leder har hovedansvaret for rapporteringen til myndighetene. Dette står i sterk kontrast til de større bedriftene der kun 1 av 3 (eller 35%) svarer at daglig leder har dette ansvaret. Hos de større bedriftene svarer 1 av 3 (eller 35%) at hovedansvaret er tillagt en annen ansatt. Hos de minste bedriftene er det kun 8% som svarer det samme. Omtrent samme andel hos de minste (26%) og de større (28%) bedriftene svarer at hovedansvaret ligger hos en ekstern konsulent/regnskapsfører.

Spørsmål: Hvilke av følgende forslag tror du kan være nyttig for større forståelse blant politikere om utfordringene til små og mellomstore bedrifter? (Kryss av maks to steder)

En annen forskjell i besvarelsen til de minste og de større bedriftene er på spørsmålene om tiltak som kan bedre forståelsen blant politikere for SMB-bedrifters utfordringer. For de minste bedriftene ser vi at «belyse hvorfor vi trenger mange SMB-er» er et viktigere tiltak enn for de større bedriftene. Både de største og minste bedriftene svarer at «flere med bakgrunn fra næringslivet» og «flere møteplasser mellom politikere og SMB-bedriften» er de viktigste tiltakene.

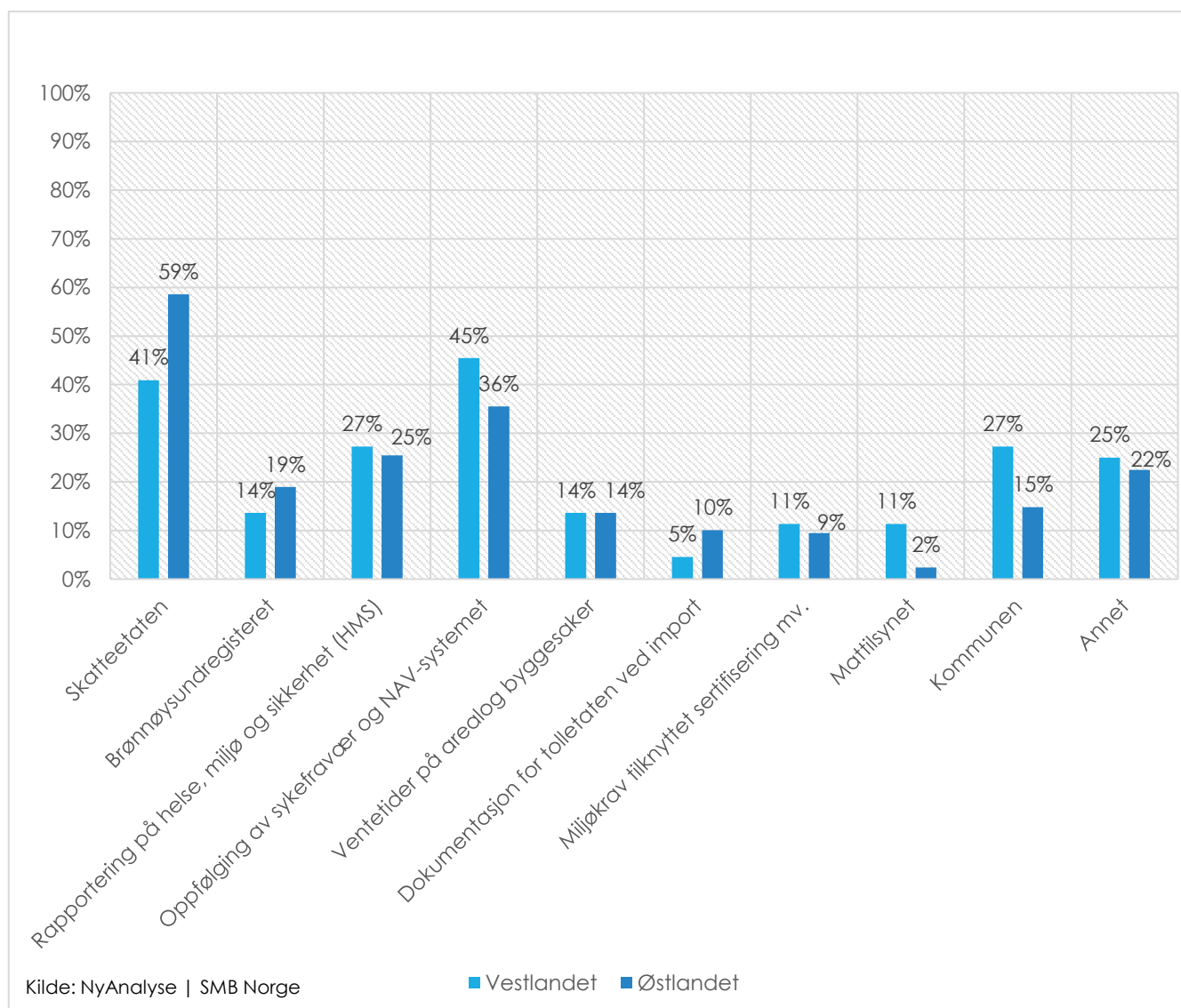
Spørsmål: er det mulig for deg å rangere de verste tidstyvene rundt offentlig byråkrati for din bedrift det siste året? (kryss av maks 4 steder)

Dersom vi ser på de minste bedriftene (10 eller færre ansatte) mot de større (10 eller flere ansatte) så ser vi at skatteetaten er den største tidstyven hos de minste bedriftene med 61% mot 40% hos de større bedriftene. NAV er den største tidstyven for de større bedriftene med 72% mot 25% hos de minste. Det er også betydelig forskjell på HMS-rapportering der de større bedriftene har svart 49% sammenlignet med bare 20% hos de minste.

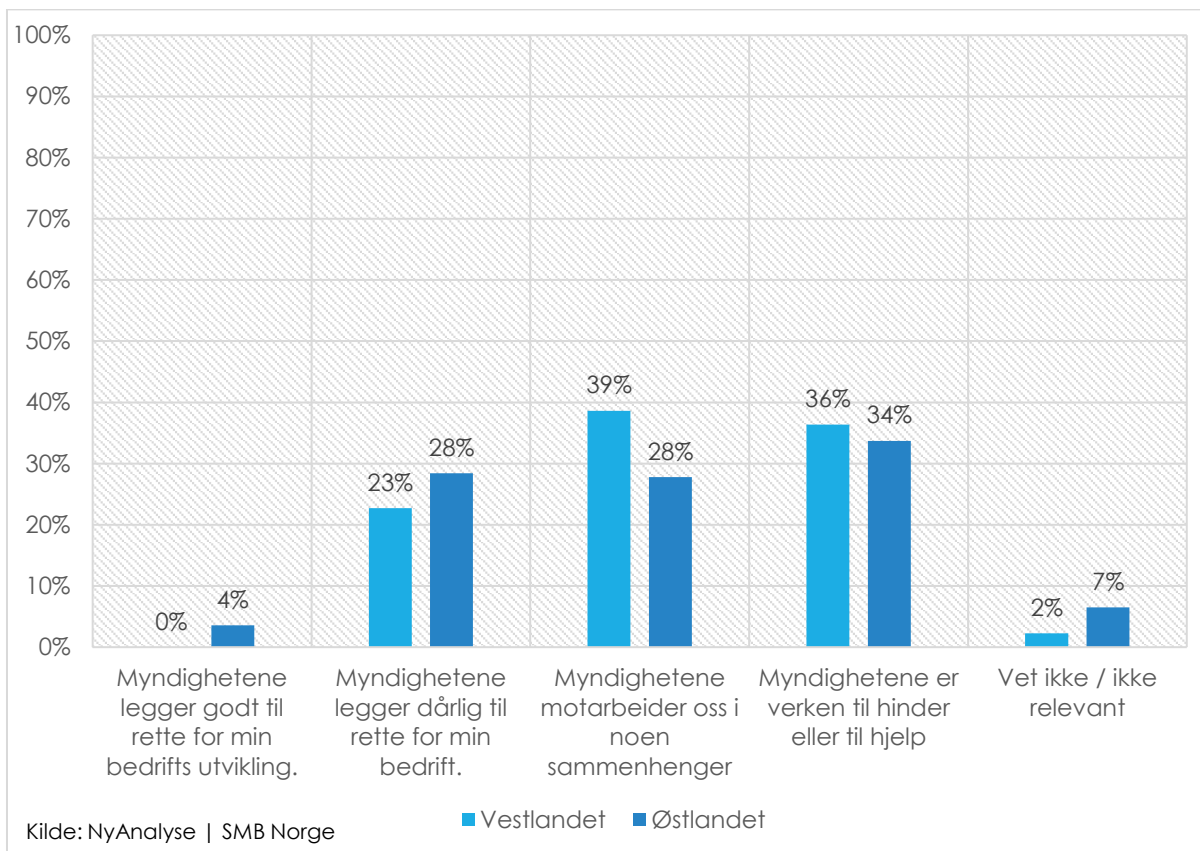
2. Hvor ulikt svarer bedrifter på Østlandet iff. Vestlandet?

Spørsmål: er det mulig for deg å rangere de verste tidstyvene rundt offentlig byråkrati for din bedrift det siste året? (kryss av maks 4 steder)

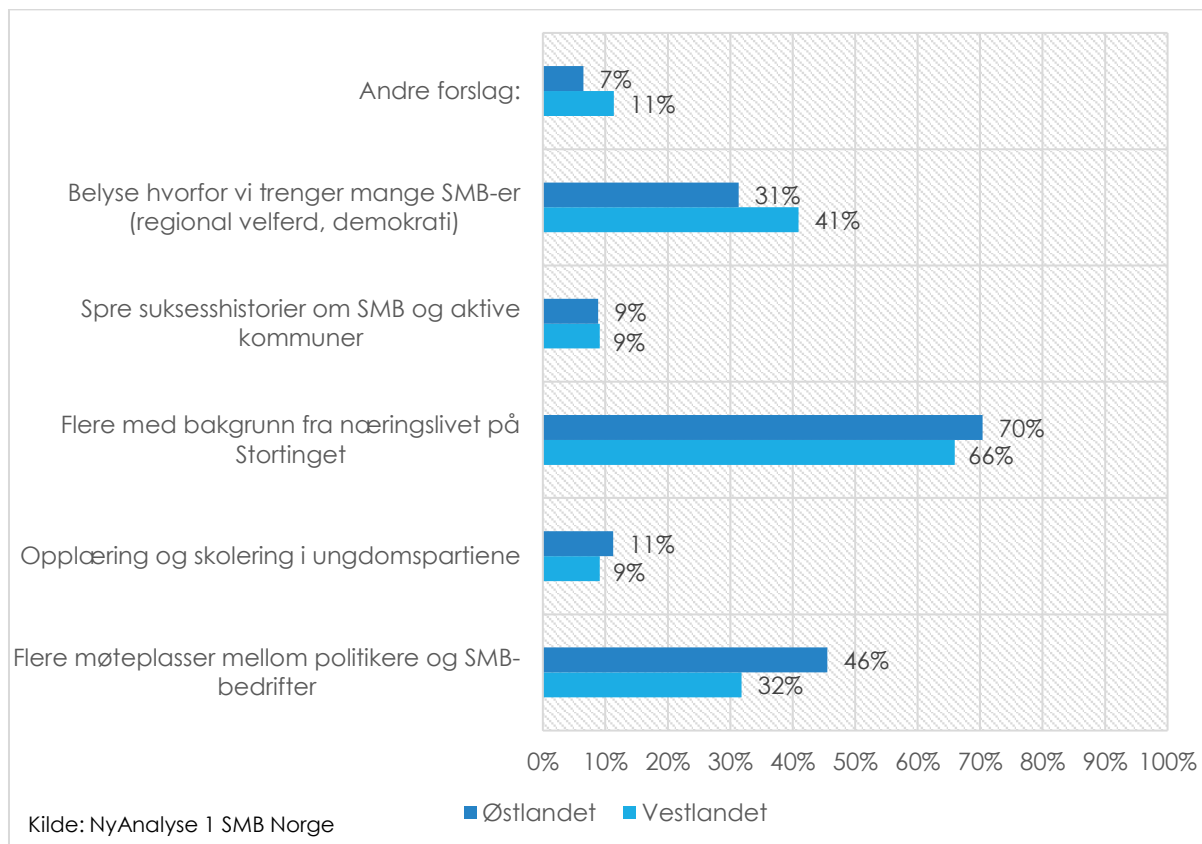
Skatteetaten er den største tidstyven hos bedriftene på Østlandet. På Vestlandet er det NAV som tar mest av bedriftenes tid. Vi ser også at kommunen en større tidstyv for bedriftene på Vestlandet med 27% mot Østlandets 15%.

Spørsmål: Hvordan opplever du at offentlige myndigheter legger til rette for din bedrift for å skape vekst og utvikling?

Spurt om myndighetene legger til rette for deres bedrift til å skape vekst og utvikling så ser vi at hele 4 av 10 (eller 39%) av vestlandsbedriftene svarer at «myndighetene motarbeider oss i noen sammenhenger». Dette er en mye høyere svarprosent enn hos østlandsbedriftene der 28% svarer det samme. Vi ser derimot at 28% at østlandsbedriftene og 23% av vestlandsbedriftene mener «myndighetene legger dårlig til rette for min bedrift».

Spørsmål: Hvilke av følgende forslag tror du kan være nyttig for større forståelse blant politikere om utfordringene til små og mellomstore bedrifter? (Kryss av maks 2 steder)

Ser vi nærmere på hva slags tiltak bedriftene tror kan være nyttige for å øke forståelse for utfordringen til SMB-bedrifter hos politikere ser vi at både vestlands- og østlandsbedriftene svarer at «flere med bakgrunn fra næringslivet på stortinget» er det nyttigste tiltaket. For vestlandsbedriftene er «belyse hvorfor vi trenger SMB-en» på en andreplass, men for østlandsbedriftene er det «flere møteplasser mellom politikere og SMB-bedriften».

3. Noen utvalgte hovedtrekk fra åpne besvarelser

En gjennomgående trend i de åpne svarene fra bedriftene er frustrasjon over at det stilles samme rapporteringskrav for SMB-bedriftene som for store ressursrike virksomheter. En bedriftseier forteller det slik:

«Total ansvarsfraskrivelse fra statens side, hva gjelder deres egne beslutninger, som medfører konkurs for særlig små bedrifter. Samme lov for store og små aktører fungerer dårlig, skulle vært et bedre lovverk for bedrifter som forsøker skape noe nytt, både når det gjelder statlige ordninger, utfylling av skjemaer, kontakt med offentlige etater, et annet type krav for Hms, når bedriften er feks under 5 mill, eller under 5 ansatte, legge til rette for bedre arbeidsgiveravgift de 2 første driftsår, for å kunne utvikle bedriften bedre, startlån til småbedrifter i oppstart.»

Mange uttrykker sin misnøye med NAV og deres prosess og system. Flere er frustrert over lange ventetider og uoversiktlige nettsider og skjemaer. En bedriftseier sier det slik:

«NAV har ekstremt gammeldagse systemer. har man ansatte med lønnstilskudd eller med kroniske sykdommer så man fyller ut alle data vær gang. Alt om bedriften, alt om den ansatte og man må regne ut manuelt selv hvor mye man skal ha, selv om det er avtalt på forhand.»

*Lønn, feriepenger, arbeidsgiveravgift prosent av lønn som skal utbetales. **Det er både tidkrevende og vanskelig å finne riktige skjemaer.** Navn sitter bla. med info om sykemeldinger, likevel må man finne frem og telle dager selv for å få tilbakebetalt for kronisk syke i arbeidsgiverperioden.»*

En annen sier:

«Innsending av materiale til NAV for utbetaling av lønnstilskudd må skje pr post (ubehagelig ettersom dokumentene inneholder svært personlig informasjon), tar lang tid å behandle, og ingen mulighet til å følge saksgangen)»

Andre områder for frustrasjon er knyttet til kommunene, særlig reguleringer og prosesser fra plan- og bygningsetatene. Igjen er det ventetider som er grunnlaget for stor frustrasjon. Her er noen svar fra bedriftseiere knyttet til dette:

«Byggesøknad som gikk langt over behandlingstid, uten annen konsekvens for kommunen enn at de måtte ettergi behandlingsgebyret. Maks 3 måneder ble til nærmere 6. Saksbehandler var umulig å få tak i. Dette forsinket vår leveranse til kunde noe voldsomt.»

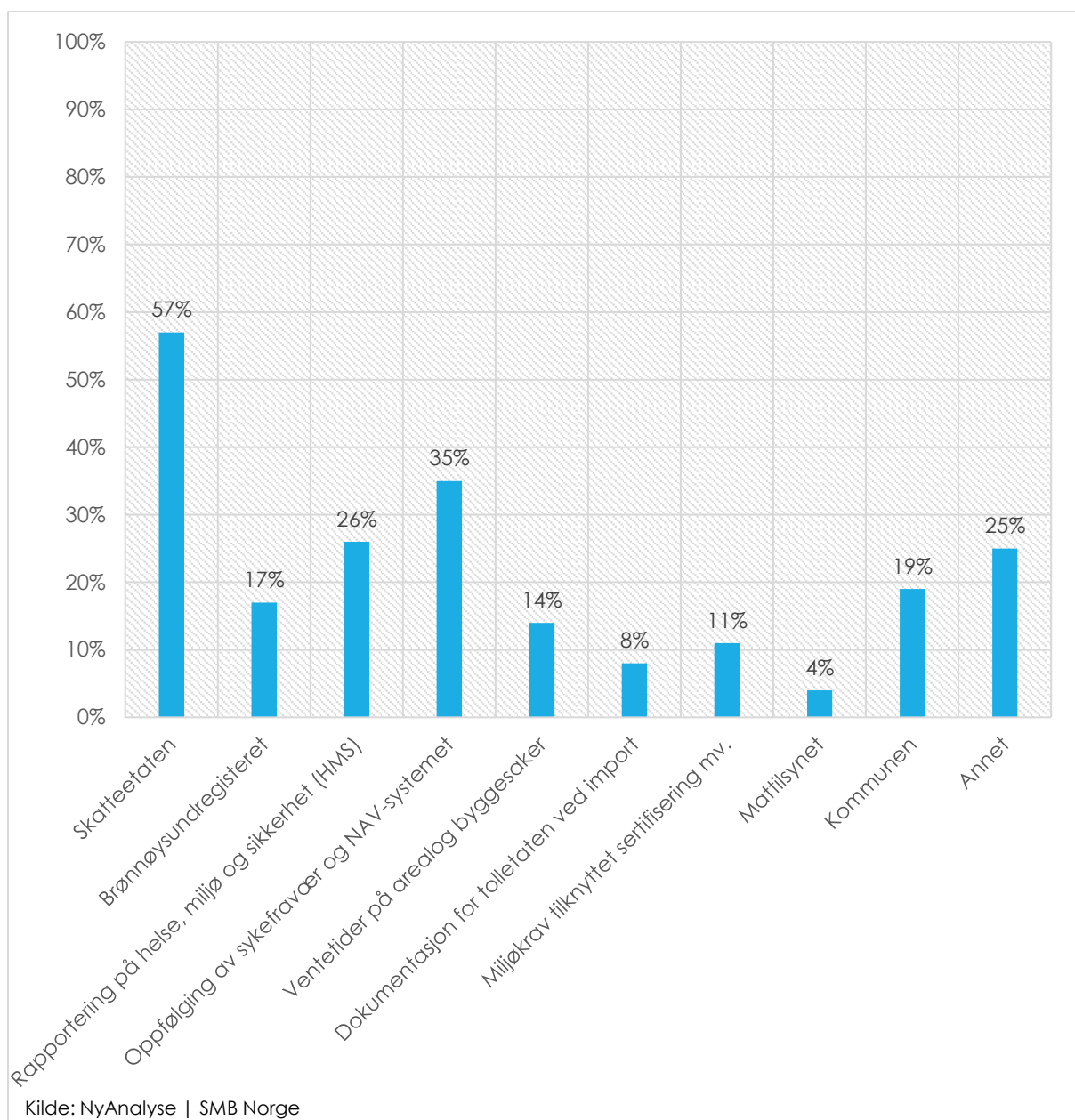
Og videre at:

«Forskjellsbehandling i kommunen om du er stor (med egne advokater) eller er liten bedrift i forhold til reguleringsplaner/byggesaker.»

«Kommuner/fylkeskommuner - byråkratisk - ikke forståelse for tid og bedrifters behov - tar den tid som trengs - Eksempel: har ventet 11 år -foreløpig - på å få iverksatt utbygging av boliger - etter ferdig reguleringsplan. Nå er plan foreldet, og mer kostnader og ressurser må til for å oppgradere reguleringsplan. Bruker ekstremt lang tid på hver fase, f.eks på regulering av vei - jobber ikke parallelt. Tar mange år - men innkrever bompenger... Skandaløst!»

At det er stor frustrasjon ovenfor NAV og kommunene i de åpne svarene er ikke overraskende om vi ser på svarene fra spørreundersøkelsen på spørsmålet:

«Er det mulig for deg å rangere de verste tidstyvene rundt offentlig byråkrati for din bedrift det siste året?»

Her ser vi at 35 prosent av bedriftene svarte at NAV tar opp mye av deres tid. Angående tidsbruken ift. kommunene så svarte 20 prosent bekreftende på «verste tidstyv» på byråkrati. Overraskende nok er ikke skatteetaten nevnt i noe særlig grad i de åpne svarene.

Besøksadresse: Apotekergata 10, 0180 Oslo

E-post: terje@nyanalyse.no

Hjemmeside: www.nyanalyse.no